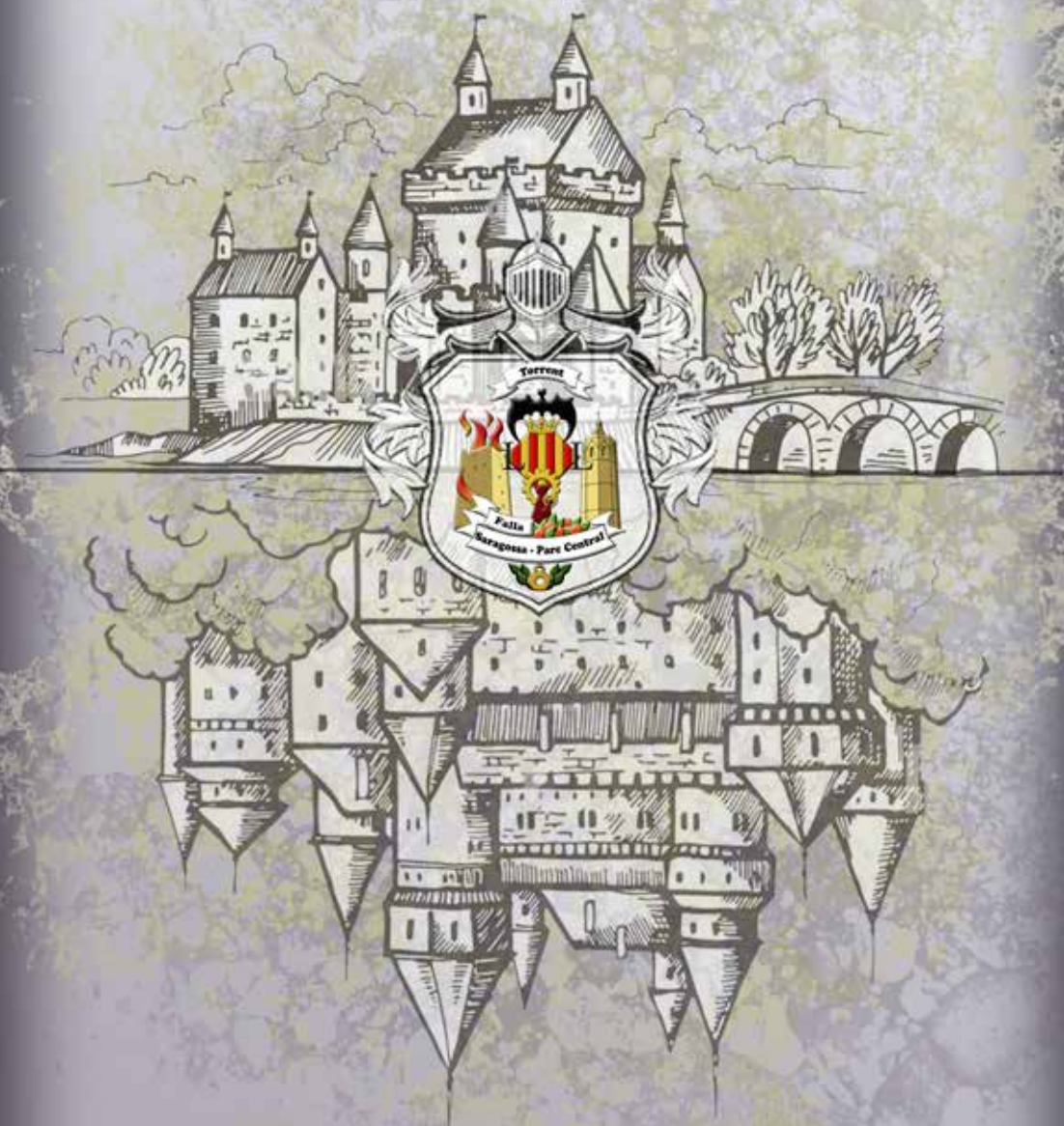

Llibret Falla Saragossa Parc-Central

Torrent, falles 2023

REVISION DE TACOGRAFO DIGITAL & ANALOGICO

Av. Picassent 19 | Silla | Valencia

961 115 356 administracion@takumisan.com

www.takumisan.com

FALLA SARAGOSSA PARC CENTRAL

TORRENT, FALLES 2023

Les falles de Torrent celebrem el centenari del primer esbós conservat d'una falla de Torrent.
Centenari falla Carrer Cambrils 1923-2023.

El present llibret ha participat en la convocatòria del premis de la Generalitat per a la promoció de l'ús del valencià.

Edita:

A.C. Falla Saragossa Parc Central

Coordinació i direcció:

M. Amparo Izquierdo Ramos i Carlos Mateo López

Maquetació i disseny:

Emilio J. García González

Impressió:

www.samarucsg.es

Portades:

Esther Salt Company

Explicació monuments:

Fran Martos

Colaboren:

Anunciants, fallers i falleres de la comissió

Depòsit legal:

V-344-2013

Amb la col·laboració:

**GENERALITAT
VALENCIANA**

Conselleria d'Educació,
Cultura i Esport

**SEMPRE
TEUA**

La teua llengua

“Dis-me com et diverteixes i et diré qui eres”.
(Ortega i Gasset)

SUMARI

06

Editorial

08

Salutació dels presidents

12

Salutació Fallera Major

17

Junta executiva

24

Recompenses

26

Falla gran

32

Contingut cultural

72

Contingut infantil

74

Salutació del president infantil

78

Salutació Fallera Major Infantil

93

Falla infantil

110

Records falles 2022

Tornem amb un **llibret medieval**, creat per a recordar-nos d'on venim i a on anem; un llibret que tracta de nosaltres i que recull tot un any de diversió, oci i treball.

El lema del monument major d'enguany és **"Medie-bó"** i a través de la representació de personatges típics de l'Edat Medieval, el nostre artista faller critica la corrupció política i l'actual situació econòmica en la qual es troba el nostre país.

Per part nostra, la delegació del llibret completa el monument en centrar-nos en l'aspecte d'oci i diversió d'eixa època. D'aquesta manera, farem una comparació breu entre com es divertien abans i com ho fem nosaltres dins de la nostra comissió.

El llibret 2023 es divideix en diversos apartats amb la finalitat de complir el nostre objectiu anteriorment comentat. En primer lloc, els nostres representants majors del 2023, **Martín, Ricardo, Jose i María** ens saluden i la nostra fallera major ens respon a una entrevista per tal de conèixer-la millor.

Posteriorment, ens endinsarem a conèixer com es divertien els nostres avantpassats, **a diferència de com ho fem nosaltres, els fallers de la Saragossa.**

Com no podia faltar, la component de la cort honor de la fallera major de Torrent, **Olaya**, ens saludarà i acomiadarà de nosaltres.

Recordarem com varem divertir-nos en l'última **setmana fallera**, gràcies a les fotografies que els components de la comissió han volgut aportar. D'igual manera, les aprofitarem per mostrar com vivim les Falles.

Comptarem amb la **crítica** de tots dos monuments i veurem mitjançant fotografies com l'artista faller ha anat donant-li forma als monuments que lluiran al nostre carrer.

Com va sent habitual en els llibrets, **els xiquets i xiquetes** de la nostra comissió, el futur de la festa, també comptaran amb **el seu propi espai** dedicat a ells. Els nostres representants del 2023, **Christian i Aitana**, saludaran als més xicotets de la falla, així com també els coneixerem millor.

La delegació del llibret continua apostant per l'educació, **cultura i promoció de la nostra llengua**, per la qual cosa els xiquets i xiquetes aprendran mentre es diverteixen i juguen amb les múltiples activitats que hem preparat per a ells. El llibret infantil estarà basat en el lema del monument infantil: "**Un Dino superdur**"; un lema que combina la fantasia i l'època dels dinosaures.

Finalment, però no menys important, coneixereu tots els **anunciants** i amics de la comissió que han fet possible que aquesta idea fora una realitat; mil gràcies.

Esperem que el llibret que subjecteu a les vostres mans us faça gaudir tant com a nosaltres creant-lo.

"L'únic deure és el deure de divertir-se terriblement."
(Oscar Wilde)

SALUTACIÓ DELS PRESIDENTS:

RICARDO GORDON GUERRERO
MARTIN LEAL YUBERO
JOSE GABRIEL VERGARA VALIENTE

Benvolguts fallers i falleres, veïns i col·laboradors:

En primer lloc, volíem donar-vos les gràcies un any més per la vostra ajuda i suport.

En aquest any d'innovació en la presidència, recordar-vos que per primera vegada en la nostra història, per circumstàncies ocasionals, enguany la comissió compta amb tres presidents: Martín, Ricardo i Jose. Els tres ens varem comprometre, malgrat les diferents idees, a assumir la presidència i portar-la a bon fi, dedicant a això totes les nostres idees per a solucionar la situació per a aquest exercici, al costat de la nostra junta directiva.

A les nostres falleres majors María i Aitana, i al nostre president Cristian, dir-vos que gaudiu perquè enguany serà molt especial per a vosaltres. Estem segurs que ho passarem molt bé i us desitgem que siga un any inoblidable. Sentir-vos orgullosos de representar a la nostra comissió.

També a la nostra fallera major Olaya, enhorabona per haver sigut triada com a component de la cort d'honor de la fallera major de Torrent. Esperem que gaudisques en cada acte.

Bé, tan sols ens queda donar-vos les gràcies a tota la comissió i, especialment, a les nostres dones i fills pel suport que ens han donat. Per descomptat, també a la nostra junta directiva.

Agrair a totes eixes persones que sense formar part de la directiva, han fet una gran labor per la falla. Gràcies!

Als veïns i empreses col·laboradores del llibret, dir-vos més que mai que gràcies per la vostra ajuda i us convidem a acudir al casal i gaudir amb nosaltres d'aquesta setmana tan meravellosa.

Visca la Falla Saragossa Parc Central!

GRÀCIES PRESIDENTS

Sí, mil gràcies en majúscules, **PRESIDENTS**. Quan la situació apuntava al fet que la falla seria dirigida per una junta gestora, vau aparèixer vosaltres. Vau oblidar les vostres diferències i pensant en el bé de tots us vau unir per a tirar avant la comissió.

GRÀCIES, **MARTÍN**, per posar al servei de tots els molts anys d'experiència com a president. El teu compromís per aquesta comissió, malgrat les dificultats, és digne de lloar.

GRÀCIES, **RICARDO**, per estar disposat a repetir una experiència que segur va ser gratificant. Tornes al càrrec amb més ganes, energia i esforç, perquè per a tu la falla és el primer.

GRÀCIES, **JOSE**, per no haver dubtat a ser part d'aquest fet nou per a tots. Les teues ganes i implicació t'acompanyen en el teu càrrec. Aprendre's, sí, però també la resta amb tu.

Gràcies als tres per no haver-nos deixat a soles; gràcies pel vostre treball. Gaudiu també al costat de Cristian, Aitana i María d'un any ple de vivències.

SALUTACIÓ DE LA FALLERA MAJOR: **MARÍA GÓMEZ LERMA**

Fallers, amics tots:

Enguany tinc l'honor de poder representar a la nostra comisió i de poder complir el meu somni de ser fallera major; un somni per a tota fallera i valenciana.

Un any en el qual he viscut moments màgics junt a molta gent, sobretot amb els meus presidents i amics. Sense ells, el meu regnat no tindria cap sentit.

A vosaltres, la comissió, m'agradaria donar-vos les gràcies a tots per l'acollida que m'esteu brindant en tot moment, en tots els actes, perquè sentir-me volguda per tots és importantíssim per a dur amb il·lusió el meu regnat.

Agrair també a totes les persones que formen la junta per tot el treball i esforç desinteressat que fan per a que la Falla Saragossa-Parc Central siga una gran falla; una gran comissió. Gràcies de cor per tot el que feu.

A la fallera major infantil, Aitana i al president infantil, Cristian, dir-vos que estic molt feliç de compartir aquest somni amb vosaltres. Sou uns xiquets extraordinaris, amb les nostres famílies estem vivint un any que mai oblidarem.

Per últim, aprofite per agrair el suport de tota la meua família, sense ells aquest somni no seria possible. Gràcies mare i pare per inculcar-me la tradició, la cultura i la festa fallera.

Gràcies a tots, i que junts passem un any inoblidable.

Visca la Falla Saragossa-Parc Central!

CONEGUEM A MARIA

Edat: 26

Estudis/professió: Graduada en Psicologia i Màster en Direcció de Recursos Humans. Actualment treball en un departament de RH.

Anys en la falla: 6 anys

Color Favorit: Blau

Pel·lícula favorita: Pearl Harbor

Llibre Favorit: El juego infinito

Grup de música: Queen

Afició favorita: Viatjar

Vestimenta fallera favorita: Vestit del segle XVIII

A nivell personal què suposa per a tu representar a la comissió com a fallera major?

Il·lusió i orgull. Pertany a aquesta comissió des de fa 6 anys i

encara que no és la comissió que m'ha vist créixer, sempre, des del primer dia, m'han rebut amb molt d'afecte. Per això, per a mi és una gran felicitat poder representar a la nostra comissió en cada acte i concurs durant aquest any.

Quina imatge et ve al cap si penses en aquestes falles 2023?

L'ofrena, el moment en el qual entrem a la plaça de l'Església. Sens dubte enguany va ser el més especial i diferent. És el moment que amb més ganes estic esperant (a part de la presentació).

De tots els actes que estàs vivint, quin ha sigut el més especial fins ara? I, sobre els quals vindran, quin esperes amb major intensitat?

Fins ara la demanà, eixe va ser el moment en el qual realment vaig començar el meu regnat. Espere amb moltes ganes la presentació, sé que serà espectacular i sé el gran esforç que estan fent els que la preparen, així que res pot eixir malament! I, com no, l'ofrena.

Què està sent el millor i el pitjor d'enguany?

El millor és que es viu moments que si no eres fallera major no saps. Coneixes a les altres falleres majors (les meues Cendretes) i, en resum, viure durant l'any la festa fallera.

El pitjor, compaginar treball, estudis i els actes fallers. Al final ser fallera major és una responsabilitat ja que eres representant de la teua comissió i no pots fallar-los.

Segons la teua opinió, què fa que les falles siguen tan màgiques i especials?

La germanor, el sentiment d'unitat, de compartir una tradició i any rere any continuar mantenint-la, generació rere generació.

Soc fallera des que vaig nàixer, les falles les he viscudes des de xicoteta, la meua mare va ser fallera major i jo ho vaig viure amb ella. No imagine un mes de març sense Falles.

Des del teu punt de vista com a fallera consideres que caldria canviar alguns aspectes de la nostra Festa?

Les falles són una de les tradicions que no haurien de canviar, perdrien la seua essència.

ELS FEUDALS

Els senyors feudals, com a administradors i propietaris de la terra, tenien pràcticament tot el poder. S'encarregaven de protegir els seus vassalls, podríem dir que, a canvi d'obligar-los a pagar tributs i impostos. Aquests, al mateix temps, oferien suport polític.

Una cosa així ocorre en aquesta comissió. D'una banda, tenim als components de junta (els feudals) i d'altra banda, als vassalls (que no serfs). La principal diferència és que tots paguem i només els presidents trien als components de la junta, els quals han d'ocupar-se de les seues pròpies terres, les delegacions.

Els senyors i senyores feudals del nostre territori Saragossà són:

Presidents: Martín Leal, Ricardo Gordón i Jose Vergara

Vicepresident 1r: José Francisco Giménez

Vicepresident 2n: Valeriano Moreno

Vicepresident 3n: Manolo Pastor

Vicepresident 4r: Jacinto Copete

Secretària: Lorena Sánchez

Vicesecretària: Naomi León

Tresorera: M^a. Ángeles Lozano

Comptadora: M^a. Dolores Rodríguez

Casaletor: José Francisco Giménez

Llibret: Amparo Izquierdo i Carlos Mateo

Teatre i Cultura: Amparo Lino

Manteniment: Manolo Pastor, Edgar Chulià i
Fernando Domínguez

Festejos i presentacions: Rosa Gala, Chus López,
Juanma Gala, Raquel Ramos, Toñi Alcantud, Rogelio
Jordi García, Esteban Navarro, Paqui Company, M. del
Mar Lozano, Rogelio Cañadas, Inmaculada Giménez,
Conchín March, Samuel Fernández, Manu Bioque,
Andrea Laorden, Santi Martínez, Loli León i Pili Perea.

Infantils: María Ramos, Pili Perea, Vero Cintero,
Andrea Laorden i Sonia Blasco. **Support:** Lucia Bueno,
Itziar Gala, Héctor Martínez i Clara Navarro

Delegació esports: Jose Vergara

Activitats diverses: Valeriano Moreno, Francisco
Cintero, Miguel Serrano, Jacinto Copete, Manolo
Pasto, Edgar Chulià, Fernando Domínguez i Antonio
Giménez

Recompenses: Verónica Viamonte i Dolores Serrano

Xarxes socials: Naomi León

ELS VASSALLS

El vassall, era també, com el feudal, un home lliure i noble que rebia el feu de part del senyor, a qui li pagava tribut a canvi de secundar-lo quant a política es refereix.

Com hem dit abans, cal no confondre-lo amb el serf, qui formava part del poble pla, estava obligat a servir al senyor feudal i a entregar-li un percentatge del seu treball, així com tampoc podia abandonar la terra sense permís del feudal.

En la nostra comissió, excepte pagar no se'ns obliga a res. Cadascun, homes i dones, són lliures de decidir en què participar, quan, com i de, si volen, marxar-se.

COMISSIÓ GRAN

Adelantado Montoya,, Andrea
Aguilar Pérez, Javier
Aguilar Viamonte, Verónica
Violeta

Alba Martínez, Cecilia
Alcantud Cabañero, Antonia
Alonso Cespedes, Elisa
Andreu Martínez, Carolina
Andreu Serrano, Mª Amparo
Araque González, Rosa María
Araque González, Ángel
Arias León, Laura

Bados Giménez, Nerea
Beneyto Tortosa, Juan Antonio
Bermeo Leschyshyn, Samanta
Carolina

Bioque Ramírez, Manuel J.
Blasco Romero, Amparo
Blasco Romero, Sonia
Bonilla Blasco, Lorena
Bonillo Giménez, Belén

Bueno Gala, Lucia
Bueno Gala, Paula
Bueno Montilla, Isabel
Bueno Montilla, María Del
Carmen

Calderón Castillo, Cristina
Calvo Arroyo, Mari Carmen
Calvo Gallego, Mari Luz
Cañadas Cerrillo, Patricia

Cañadas Galindo, Rogelio
Cañadas Solana, Alfonso
Cañadas Solana, Juan José
Carmona Villaescusa, Alba
Casanova Benet, Amalia
Casanova Benet, Mª Dolores
Casanova Benet, Marcos Rafael
Casanova Espinosa, Rafael
Casanova Flores, Rakel
Casanova Martínez, Aitana
Casanova Martínez, Neus
Cervera Gómez, Pascual
Chermes López, Álvaro
Chuliá Cervera, Eduardo
Chuliá Gascón, Édgar
Chuliá Lizondo, Pedro Pascual
Cintero Campos, Francisco
Cintero Ramos, Pamela
Cintero Ramos, Verónica
Company Juárez, María Del
Carmen

Company Sirvent, Francisca
Copete Guaita, Noelia
Copete Lozano, Jacinto
Cuadrado Cruz, Antonio
Cuadrado Cruz, Eva
Cuadrado Cruz, Gema
Cuadrado Cruz, Antonio
Díaz Canales, Pilar
Díaz Martínez, Javier

COMISSIÓ GRAN

Domingo Nieto, Josep
Domínguez Lozano, Fernando
Escrivá Martínez, Asunción
Fernández Bueno, Carla
Fernández Bueno, Samuel
Fernández García, Antonio
Fernández García, Daniel
Fernández Rojas, Victoria
Fernández Solana, Ángeles
Gala Molina, Juan Manuel
Gala Molina, Rosa
Gala Ramos, Itziar
Gallego Pérez, Ángel
Gallego Pérez, Felisa
Gallego Pérez, Juan Pablo
Gallego Pérez, Pedro
García Andreu, Ana
García De Los Galanes, Mª Cruz
García Ramírez, Francisco
García Vilanova, Jordi
García Vilanova, Virginia
Garrido Ramos, Gemma
Garrido Santamaría, Francisco
Javier
Gascón Valldecabres, Mª Carmen
Giménez Escribano, José
Francisco
Giménez González, Inmaculada
Giménez Privado, Antonio
Salvador

Giménez Sánchez, Cristina
Giménez Serrano, María
Gómez Gómez, David
Gómez Lerma, María
Gómez Piqueras, Pau
Gómez Rodríguez, Juan Martin
Gordón Guerrero, Ricardo
Gordón León, Patricia
Grimao Company, Pablo
Guaita Cebrián, Julia
Guerrero Rodríguez, Tamara
Guimerá Palacios, Héctor
Gutiérrez Sánchez, Francisco
Javier
Izquierdo Ramos, Antonio
Izquierdo Ramos, Mª Amparo
Izquierdo Ramos, Azucena
Jané Serrano, Carlos
Joaquín Andreu, Álvaro
Laorden Calvo, Andrea
Laorden Ortega, Antonio
Laorden Perea, Olaya
Lázaro Ramos, Mireia
Leal Lino, Roberto
Leal Yubero, Martín
León López, Cynthia
León López, Naomi
León Muñoz, Dolores
Lerma Cervera, María Ángeles
Lino Juan, Amparo

COMISSIÓ GRAN

López Alcina, Verónica
López Del Pilar, Antonio
López Irnán, Federico
López Méndez, Cristina
López Mesonero, Manoli
López Mesonero, Fidel
López Mesonero, Mª Jesús
López Mesonero, Teresa
López Satorres, David
Lozano Bueno, Ángela
Lozano Bueno, Sergio
Lozano Fernández, Mª Del Mar
Lozano Fernández, Juan
Domingo
Lozano Fernández, Mª Ángeles
Lujan Gallego, Beatriz
Madrid Rodríguez, María Isabel
March Cano, Conchín
Marques Yago, Jessica
Martin Jiménez, Tania María
Martínez Asensio, Loli
Martínez Calvo, Ainoha
Martínez Calvo, Jennifer
Martínez Mena, Santiago
Martínez Monteagudo, Susana
Martínez Rodríguez, Germán
Martínez Rodríguez, Héctor
Mateo López, Carlos
Mateu Rodríguez, José
Medina Velasco, Marina

Micó Yebana, Héctor
Molinero Lázaro, Ana
Moreno Losada, Pedro José
Moreno Ponce, Valeriano
Naranjo García, Manolo
Naranjo López, Sandra
Navarro Bacete, Esteban
Navarro Bueno, Celia
Navarro Bueno, Clara
Navarro Cuadrado, Lucia
Navarro Lino, Javier
Navarro Ramos, Andrea
Nieto Fernández, María
Ortiz Lozano, Sara
Padilla Lozano, Alba
Padilla Lozano, Mar
Pastor Cañete, Manuel
Peña Navarro, Federico José
Peñaranda Herrera, María José
Peñaranda Herrera, Juana
Perea Cobo, Pilar
Pérez Frías, Carla
Pérez Frías, Marta
Pla Verdet, José Manuel
Prieto Bernal, Amadora
Ramírez Pérez, José Miguel
Ramos Arriero, Mª Santos
Ramos Escrivà, Amparo
Ramos González, Raquel
Ramos González, Demelza

COMISSIÓ GRAN

Ramos González, María
Reig Risueño, Mª Amparo
Riera Abad, Javier
Riera Lino, Miguel
Rincón Benavente, Daniel
Rincón Prieto, Mª Jesús
Rodríguez Gala, Mª Dolores
Rodríguez Peral, Vicente
Rodríguez Torrero, Juan
Romero Talavera, Ana
Rueda Merchant, Juan Antonio
Ruiz Fernández, Paula
Ruiz Martínez, Sergi
Sáez Cuevas, Pilar
Saiz Gómez, Remedios
Sales Belenguer, Vicente
Salt Company, Núria
Salt Company, Esther
Sánchez Alcalá, Joaquina
Sánchez Escribano, Nuria
Sánchez Martin, Lorena
Sánchez Molinero, Noemí
Sánchez Ortega, Alejandro
Sanjosé Vilanova, Aida
Serra, Nayín
Serrano Andreu, Laura
Serrano Andreu, Mª Dolores
Serrano Sánchez, María
Serrano Sánchez, Miguel
Serrano Sánchez, José Miguel

Soto Navarro, Álvaro
Tarancón Comes, David
Tornero Cerrillo, Raúl
Torrentí Ferre, Daniel
Valenzano Pueblos, Aixa Nahir
Vargas Nieto, Alba
Vargas Nieto, Héctor
Vergara Valiente, José Gabriel
Viamonte Curbelo, Verónica
Vida Fuentes, José Antonio
Vilanova Sáez, Dafne
Vilanova Sáez, Salvador
Vilata García, Pedro José
Yago Fenoll, David
Zanón Molinero, Rubén

ABONATS

Andreu Boscá, Mª Carmen
Armenteros Alcalá, Bernardo
Benet Martínez, Dolores
Bueno Martínez, José Fco.
Cerrillo Sánchez, Luisa
Company Sirvent, Lucia
Félix Naranjo, Amparo
Juárez Yerpes, Carmen
Laorden Ortega, Constantino
León León, Luis
Martínez Pérez, Ramón
Monteagudo Sanz, Pilar
Oñate Villena, Juan Manuel
Pastor Cañete, Ana María
Piles Besó, Fernando
Sánchez Caballero, Rosi
Silla Navarro, Mari Carmen
Tarancón Comes, Pedro
Valentín Soriano, Nacho
Vilanova Iborra, Encarna

RECOMPENSES

En l'Edat mitjana, les majors recompenses es donaven en els tornejos i justes. Aquells que guanyaven rebien una corona o cadena d'or, un anell, una joia o una espasa, i fins i tot en algunes ocasions un cavall o un falcó. Per un altra costat, hi havia recompenses menys materials: un bes o una lliga d'alguna dama o l'adoració del públic.

En el món de les Falles, les recompenses s'atorguen en funció dels anys i segons alguns càrrecs en junta. Per descomptat, res de cavalls i ni molt menys besos de dames; nostres recompenses són insígnies de diferents materials.

Enguany els premiats pel seu temps i dedicació al món faller són:

Argent

Lorena Bonilla Blasco
Isabel Bueno Montilla
Cristina Calderón Castillo
Tamara Guerrero Rodríguez
Tania María Martín Jiménez
Pedro José Moreno Losada
Esteban Navarro Bacete
Lucía Navarro Cuadrado
José Manuel Pla Verdet
Daniel Rincón Benavente
Nuria Sánchez Escribano
Noemí Sánchez Molinero
Aida Sanjosé Vilanova

Llorer

Antonio Cuadrado Cruz
Gema Cuadrado Cruz
Asunción Escriba Martínez

Brillants

María del Carmen Bueno Montilla
Fidel López Mesonero
Ángel Gallego Pérez
Jordi García Vilanova
Susana Martínez Monteagudo
Ana Molinero Lázaro

Or

Andrea Adelantado Montoya
Carolina Andreu Martínez
Pascual Cervera Gómez
Jessica Marqués Yago
Jennifer Martínez Calvo
Juan Rodríguez Torrero
Juan Antonio Rueda Merchant
Salvador Vilanova Sáez

FALLA GRAN 2023:

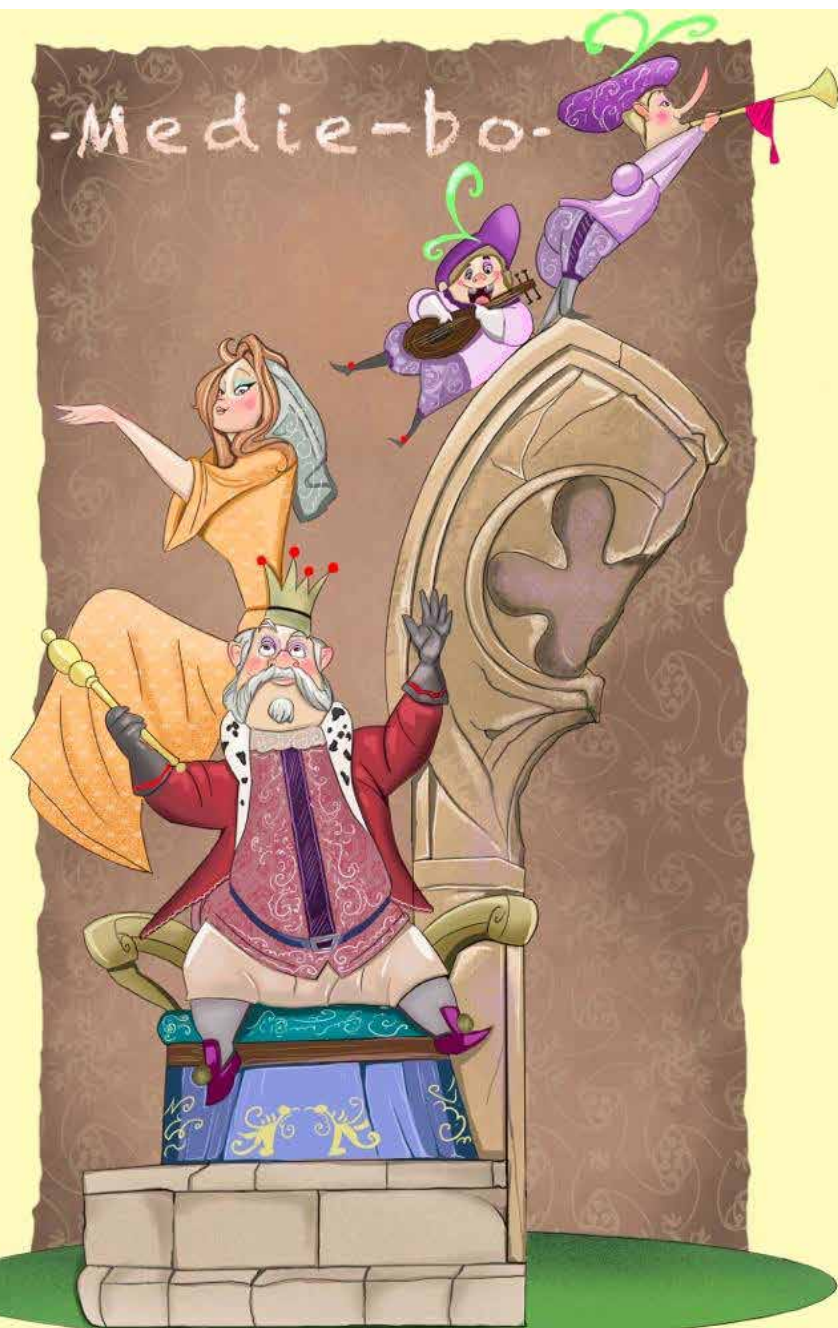
-MEDIE-BÓ-

Artista faller: Fran Martos

Crítica: Fran Martos

-Medie-bo-

ESCENA 1

Ens trobem amb un mag
que només intenta fer pocions
per a poder arreglar un país
que està corromput per polítics
corruptes i mentiders.

ESCENA 2

Un guerrer gran i fort,
llança en mà,
només fa que lluitar
perquè els impostos i la inflació no l'afecten,
ara que li han obligat a fer-se autònom
i ja no és funcionari.

ESCENA 3

El bufó, el més sensat de tots,
ha optat per posar la seua vida en perill
per a poder guanyar un sou digne
amb el qual alimentar a la seua família
i aportar diners a la seua casa.

ESCENA 4

La princesa des de la finestra
observa a l'arlequí,
cantant-li una balada
perquè així puga oblidar les penes del desamor
que ha patit a causa del príncep blau,
que s'ha donat a la fuga
dos dies abans del casament.

ESCENA CENTRAL

El rei i la reina són assenyalats
per la ciutadania
i no saben què fer
Vper a poder arreglar la situació,
mentre els trobadors des de dalt de la torre
canten tot el que ells no volen que la gent sàpia.

L'OCI EN L'EDAT MITJANA

Per M. Amparo Izquierdo Ramos

L'Edat mitjana va ser un període dens i creatiu en l'elaboració de festes, quan l'Església va perfeccionar el seu calendari de celebracions i el va combinar amb les estacions i diversos elements de les cultures precristianes.

Al mateix temps, s'introdueix un oci inspirat en un esperit lúdic i classista, on les activitats no són considerades productives, sinó que estan orientades a divertir-se i exhibir-se. Eren activitats triades lliurement en àmbits com la guerra, la política, l'esport, la ciència o la religió.

Les principals activitats que varen existir eren les festes religioses, però també altres relacionades amb l'agricultura, les confraries i els gremis; les organitzades pels senyors i cavallers, i altres l'origen dels quals es remunten a tradicions locals.

S'ha calculat que, al voltant del segle XIII, el nombre de dies festius, aconseguia el terç del total de dies de l'any.

Comencem amb el primer grup, el més ampli de l'època: les festes religioses.

Celebració del Nadal en
l'edat mitjana.
Imatge extreta de la
web *Recreación de la
historia*.

FESTES RELIGIOSES

Les principals en l'Edat mitjana eren:

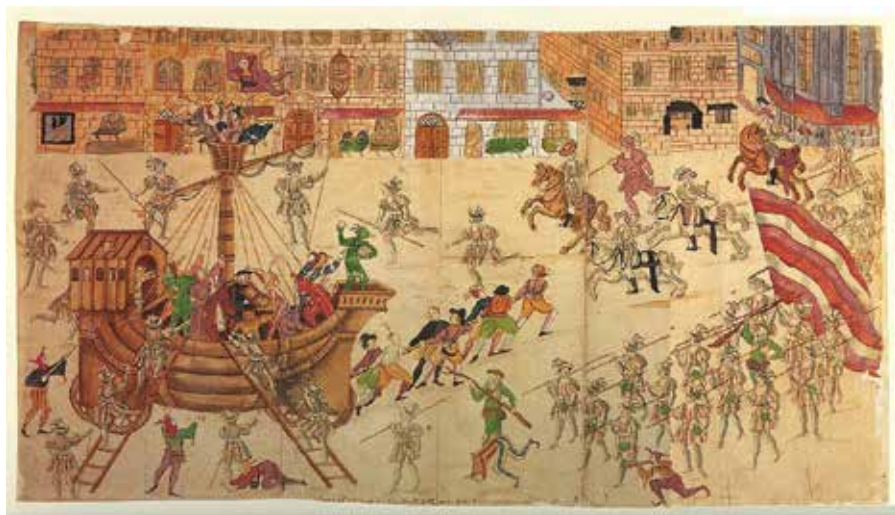
NADAL

En l'Edat mitjana, el Nadal estava precedit pel dejuni de l'Advent, que tenia una duració d'un mes. Durant este període, els cristians evitaven excessos a l'hora de menjar fins al 25 de desembre, quan podien menjar, beure, disfressar-se, jugar, ballar i divertir-se. Aquest període festiu solia durar uns 12 dies.

Entre els segles IV i VI es va establir el període d'Advent, una fase de preparació espiritual abans del naixement de Jesús. En ella, es feien oracions i penitències, així com determinats dejunis.

Passat el període d'Advent, arribaven les primeres festes: la Nit de Nadal i el Nadal. Després del banquet del 24, s'acudia a l'Església per celebrar la Missa del Gall, que a Espanya va començar a partir dels segles V i VI.

El Nadal finalitzava amb la celebració de la nit de Reis, després del denominat "pastís de Reis". Com ara, qui trobava la fava era el rei de la festa i se li obeïa en tot.

CARNESTOLTES

Festivitat que durant l'Edat Mitjana es va mesclar al costat d'altres celebracions que es produïen a l'hivern, com la fecunditat de la dona (15 de febrer) o la que lloava a les dones casades (1 de març).

Per al cristià de l'època medieval, era la representació del paganisme: el poble s'ocultava sota màscares i disfresses, es celebraven desfilades, balls, es cremaven les fogueres i se sacrificaven animals per a atraure-la fortuna.

Per la seua part, tant el poder civil com el religiós es van mostrar en contra a l'ús de disfresses i sobretot de caretes, encara que eren permissius. La raó del poder civil és lògica, ja que intentaven que no es propagaren els excessos, aprofitant l'anonimat de la màscara. L'església s'oposava perquè considerava que era una burla al mateix Déu, ja que l'home estava fet a imatge i semblança seua.

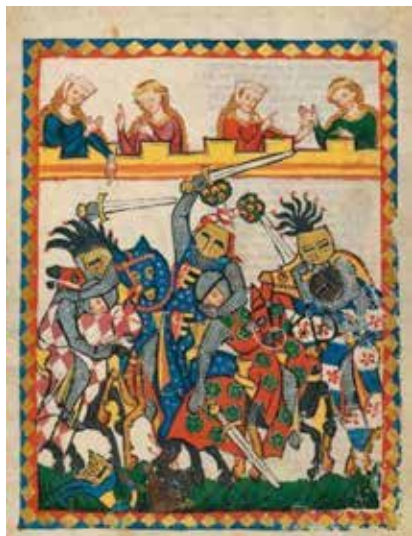
Anirà guanyant protagonisme fins que en el XV es conforme quasi exactament a tal com el coneixem hui dia.

Representació del carnestoltes medieval.
Imatge extreta de la web *Renovatio Medievalum*.

SETMANA SANTA

El costum de rendir culte públic a imatges de Crist, la Mare de Déu o els sants és molt antic, concretament data de l'Edat mitjana, i en origen estava lligada als gremis. Es considerava un acte d'afirmació comunitària on els cristians de l'època vivien la seua fe com una experiència col·lectiva i compartida.

La població es reunia als temples i les campanes es detenien per a commemorar la passió, crucifixió, mort i resurrecció de Crist. El que no es celebrava en l'Edat mitjana eren les processons de Setmana Santa com les entenem ara. Estes no començarien a aparèixer fins al segle XIV, amb l'arribada de la pesta negra.

Representació d'un torneig.
Imatge extreta de la web de *La Vanguardia*.

FESTES NO RELIGIOSES

Eren el segon gran grup i eren de **caràcter polític**. Es consideraven moments d'oci per al poble i no hi havia en elles adorns religiosos.

CELEBRACIONS POLÍTiques

Celebracions amb motiu de la coronació d'un nou monarca o l'entrada a la ciutat d'un rei o un noble. S'engalanava i convidava als veïns a presènciar l'arribada; exemple de fidelitat del poble al rei i el seu poder. Les celebracions concloïen amb un banquet per als més privilegiats.

TORNEJOS I JUSTES

Organitzats per la corona eren vertaderes demostracions del paper del monarca com a senyor feudal. Es celebraven durant diverses jornades davant el públic amb l'objectiu de buscar el reconeixement i la gloria dels cavallers.

Pràctica de la falconeria.
Imatge extreta de la web Arcoflis.

La manera de fer els combats va canviar amb el temps, primer eren desafiaments entre equips i després eren dos cavallers els que lluitaven. Les justes i tornejos tenien gran importància, ja que provenia de la popularitat dels cavallers en la societat feudal. I això es manifesta en les diferents activitats que existien dirigides a ells, com ho són la caça, pesca o la correguda de bous.

Abans, després i durant, s'organitzaven diverses festes on havia menjar, humor i tot tipus d'activitats.

LA FALCONERIA

Modalitat venatòria en la qual un ocell de rampinya era entrenat per a caçar altres ocells o xicotets quadrúpedes. Va ser introduït pels pobles germànics que van arribar del nord, es a dir, pels visigots. En un principi es practicava en esparvers sense caputxa, però amb la invasió musulmana van arribar els falcons i la introducció a l'ús de la caputxa. Durant l'edat mitjana, la falconeria, que al principi va ser concebuda com un mitjà de subsistència, sent emprada per les classes baixes per a obtenir aliment, va ser absorbida i relegada a l'ús exclusiu de la noblesa i de les classes altes de la societat.

LA LLUITA

El campió gaudia de renom i es passejava com el més fort fins que en la pròxima lluita fora vençut.

Els reis i els senyors mantenien als seus lluitadors, els seguien en els seus desplaçaments i s'enfrontaven als representants dels seus hostes.

OCI POPULAR

El tercer grup fa referència als **joglars** i **trobadors**. Els primers, poetes cantants, entretenien a la gent amb els seus espectacles realitzats als carrers dels pobles i ciutats. Les seues obres tractaven sobre gestes d'herois, amors impossibles i crítiques subtils. Aquests pertanyien a l'estament popular de la societat i els seus espectacles estaven orientats a les classes baixes de l'època.

D'altra banda, els trobadors solien pertànyer a la noblesa, la cultura de la qual els permetia compondre, recitar, cantar i tocar instruments musicals. Es dirigien a una població més refinada i les seues actuacions solien realitzar-se en els interiors dels palaus de l'aristocràcia.

Primera etapa del joc de la palma.
Imatge extreta de la web de Match Tennis.

ALTRES ACTIVITATS D'OCI I FESTA

Els moments d'oci quasi sempre eren en l'exterior dels humils habitatges o als carrers.

Se sap que els xiquets i joves jugaven al **Alquerque**, tipus de dames, així com a la **Chueca** (semblança amb l'hoquei modern) i altres jocs de pilota.

Entre els adults es jugava als daus, naips i, segons l'època i la condició social, als escacs.

LA PALMA

Es desenvolupava en un espai format per dos camps amb superfícies diferents i una pilota. La pilota havia de passar per damunt d'una corda de la qual es penjaven campanetes, les quals sonaven quan la pilota passava per davall. En un primer moment es colpejava la pilota amb la mà, després amb una pala i finalment amb una raqueta encordada amb budells.

Inici d'un partit de soule.
Imatge extreta de la web de
Historia del futbol.

LA SOULE

El seu inici es troba en el segle XII. Es practica també amb una pilota (una bufeta de porc farcida de fenc, una pilota de cuir o tela o una peça redona de fusta) i consistia a conduir-la cap a un lloc del terreny contrari enorme i que comprenia fins i tot quilòmetres de prats, rius, camins o arbredes. El partit, que normalment es celebrava amb motiu d'alguna festivitat, podia durar dies.

A aquest joc li van succeir els actuals futbol, rugbi i hoquei, perquè es podia usar els peus, les mans i fins i tot pals.

L'OCI EN LA NOSTRA COMISSIÓ

Per M. Amparo Izquierdo Ramos

Si en l'Edat mitjana ja gaudien del temps lliure, l'activitat esportiva, les festes i els moments d'oci, com no anàvem a fer-ho nosaltres?

Si d'alguna cosa entenem en la nostra comissió és d'oci i diversió; de fet, se'ns coneix bastant entre altres comissions per això (bo, i potser també per altres coses, però totes bones, no?). Sobra dir que darrere de cada esdeveniment hi ha molta faena, però enguany no parlarem de l'esforç, sinó de la recompensa de la nostra activitat: la felicitat, el somriure, l'humor, els moments inoblidables i la germanor.

Com ja es diu des d'èpoques antigues “una imatge val més que mil paraules”, i quines millor per a demostrar la raó que té, que basar-nos en aquesta part del llibret en fotos. A partir d'elles, repassarem el nostre any faller, al mateix temps que amb elles s'explica per què és veritat que l'oci i la diversió ens caracteritza.

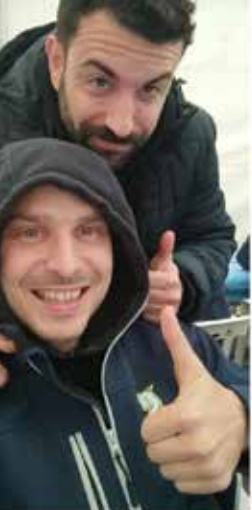
LA GRAN FESTA: LES FALLES DEL 2022

No entrarem en els detalls coneguts per tots sobre l'origen de les Falles, què fem i com les vivim, i la gran quantitat d'actes, esdeveniments i activitats que vam organitzar l'any passat en la nostra comissió. El que sí que farem serà gaudir dels milers de somriures, i pot ser que llàgrimes, que sentirem amb les següents fotografies que mostren **EL GRAN ANY FALLER DEL 2022**.

Recordem que veníem després de la cancel·lació de les falles que van acabar celebrant-se al setembre. Podíem celebrar actes, però no de la mateixa manera a la qual estàvem acostumats: amb distància, amb molt de gel (de mans, la *gomina* mai es va anar) i màscares. Tot era incertesa i por, sobretot això últim quan algú tossia, esternudava i afirmava dir que se sentia febril. En tota aquesta voràgine, uns bojos fallers anomenats **Martín, Olaya, Itziar i Víctor** van decidir que serien ells els representants de les Falles 2022.

Encara que res va ser com abans, no podem negar que tant ells com la comissió vam saber fer front a la pandèmia i vivim les Falles com sempre féiem perquè les ganes no ens les podia llevar un virus.

UN NOU CICLE: FALLES 2023

Si per alguna cosa es caracteritzen les Falles és pel seu cicle: es cremen i tornen a renàixer. Amb cada any, arriba una il·lusió nova, especialment per als representants que veuen complits el somni que des de xicotets sempre van voler: ser falleres majors i presidents.

Per sort, enguany tenim un equip més ampli a altres exercicis, ja que comptem amb tres presidents -**Ricardo, Jose i Martín**, a més del nostre presi infantil -**Cristian**-, fallera major -**María**- i infantil -**Aitana**-. A ells encara els queda molt per viure, però ja saben el que és gaudir d'aquesta boja festa que són les Falles.

Vegem-los i somriguem amb ells en veure en els seus rostres l'alegria i l'amor que senten al ser **ELS MÀXIMS REPRESENTANTS DE LA NOSTRA COMISSIÓ**.

EL NADAL FALLER

Nadal i Falles, quina combinació! La nostra comissió és experta a mesclar, és igual el que siga, però cal fer-ho. Com anàvem a perdre'ns la unió d'aquestes dues festes? És igual si cal cantar unes nades, fer un brindis que celebrar una Nit de cap d'any, la qüestió és que els fallers ens ajuntem i gaudim d'altres festivitats.

ACTIVITATS ESPORTIVES

Pensàveu que l'esport era només per als professionals? D'això res, per als fallers també existeix i no poc! En aquesta comissió fem de tot: daus, futbol masculí i femení, truc, petanca, pàdel...

Estem tan conscienciats amb la importància d'exercitar el cos, que som els creadors del **FUTBOL SALA MASCULÍ**. De fet, en aquest any faller 2023 hem celebrat el **25 aniversari**, voleu saber alguna cosa més sobre aquesta activitat?

25 ANYS DE FUTBOL SALA

Fundadors: José Francisco Escribano, Toni Zapata, Santiago Mena, Antonio Fernández, Juan Padilla i Miguel Lino

Com va començar tot, per José Escribano

Tot va ser una idea que va sorgir de Juan Padilla, Antonio Fernández, Miguel Lino, Santiago Mena i un servidor, José Giménez. Ens ajuntàrem, parlarem i vam proposar a la falla realitzar un campionat de futbol sala. Actualment, d'organitzadors continuen José Giménez, Santiago Mena i Jose Vergara.

Abans teníem ajuda o bé de l'ajuntament, que ens patrocinaven, o bé de la fundació esportiva municipal, que ens proporcionava trofeus per a poder entregar a les falles guanyadores.

Actualment, aquesta ajuda ja no la tenim.

Record que en la primera revetla es buscaven patrocinadors i que acudien molts a entregar els trofeus.

En el primer campionat es va realitzar una copa de la Champions, a dos anys seguits pel seu valor. Cada dos anys consecutius li la guanyava en propietat o tres alterns. Els únics que l'han guanyada en propietat hem sigut nosaltres, segons recorde.

El primer campionat que realitzem va ser de 12 falles. Durant tot aquest temps s'ha anat mantenint (entre 12 i 14 comissions) ienguany és el que més han participat: 18 falles.

La nostra falla ha guanyat molts campionats, però no sempre: Segon Tram, Sedaví, Cotxera i Concòrdia els han arribat a guanyar, però no seguits. Per això tenim la copa en la nostra falla.

Juanma i Samuel han sigut capitans. Al principi jugàvem els del grupet, després va arribar el grup dels Serapios. El més antic és Petete que encara s'apunta als partits.

Els Serapios sempre que jugaven se li oferia a canvi de guanyar unes ampolletes amb el seu refresc. Després es va canviar el premi de la copa a premi econòmic.

Partits destacats que recorde estan les finals de Falla Zaragoza contra Sedaví, per la competitivitat que hi havia entre tots dos equips, realitzant unes jugades admirables.

Martín va ser el primer president que vam tindre per a realitzar el campionat, el qual va aportar un gran benefici a la falla. A poc a poc es va anar incrementant.

Com a president i fundador del campionat, puc dir que va ser molt gratificant acompanyar a les meues tres falleres majors Azucena, Majes i Maria Serrano.

Una altra de les nostres tradicions en aquest campionat és el servei d'honor de la nostra fallera major i després del partit entrar

els representants amb nosaltres a la dutxa; alguna cosa que repetim any rere any.

Destacar de Juan Padilla sempre va mantindre constància, es va preocupar per seguir, per buscar patrocinadors, per realitzar viatges i per traure un cartell bo. Es bolcava sempre a l'hora de preparar i organitzar alguna cosa.

Per Samuel Fernández Bueno

Vaig començar jugant en el campionat des del 2005 fins al 2018. Guardo un gran record de les 8 o 10 finals que hem jugat i de la intensitat amb la qual les vivíem. Sempre hem estat acompanyats pels nostres; sentíem nervis, però sempre ens donaven ànims.

Recorde també les cares de satisfacció de Carrete i Santi per celebrar un bon campionat.

Una de les anècdotes que es repetia tots els anys era una baralla que ens portàvem amb Carrete per unes botelles d'alcohol si érem campions.

Per Juanma Gala Molina

Vaig començar jugant en el campionat des dels inicis en 1997 fins al 2019. Cal destacar que hem tingut molt bon equip en la nostra falla, bona companyia; cosa que és d'agrar.

Un record que guardo amb molt d'afecte és un premi rebut en el lliurament de premis: va ser al millor capità de l'equip, no me l'esperava i em va emocionar molt.

Únicament no vaig jugar una final perquè em vaig lesionar, però vaig gaudir en tot moment de cada partit que jugàvem.

Som professionals o aficionats? Obrim debat, dona't suport en les fotos per a respondre.

GASTRONOMIA

Diuen que el desdejuni és la part més important del dia, però per als nostres fallers i falleres no importa la franja com tampoc que siga dins o fora del casal.

Si hi ha un concurs culinari fora de la nostra comissió es va, que no n'hi ha: l'ho organitzem nosaltres! Segurament així va sorgir el nostre famós concurs d'Arròs amb col i abadejo, com una excusa per a ajuntar a tots els fallers, gaudir del menjar i ja de pas traure uns euros.

La nostra pregunta ara és... amb tot això, hauríem de fer més esport?

ART, CULTURA I TRADICIÓ

Les Falles en general són art, cultura i tradició, però en particular podríem destacar que nosaltres som especialistes quant a pintura es refereix. Durant molts anys vam estar en el top 5 de l'adorn de carrer i també en decorats de presentacions i playbacks. Ho intentem en altres facetes culturals com el teatre, la creu de maig, el llibret faller i indumentària, i en algunes ocasions destaquem i en unes altres ens conformem amb participar, però hi ha una cosa més important que això?

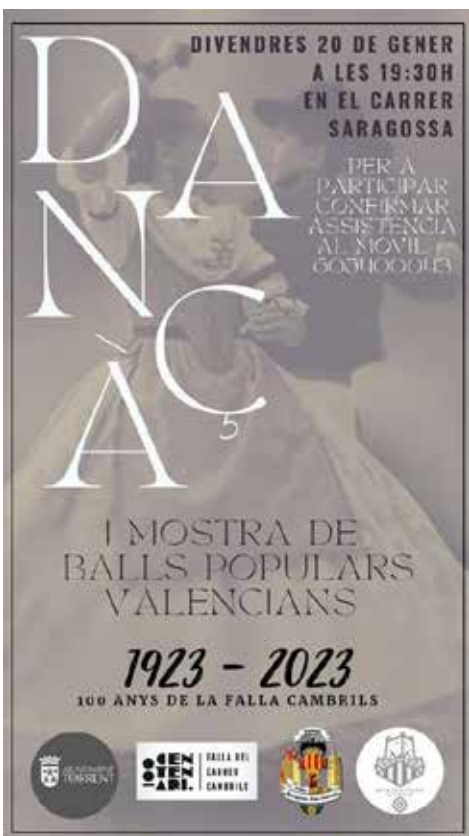
Darrere de cadascuna d'aquestes activitats hi ha moltes hores que ens aporten alguna cosa més que cansament, veritat? Segur que sí, en cas contrari per què continuàriem apostant per l'art i la cultura?

LA DANÇA

D'altra banda, actualment hem organitzat la **I Mostra de balls populars valencians**. Es va celebrar el 20 de gener a les 19.30 al carrer de la nostra comissió com a acte commemoratiu del centenari de la Falla Cambrils, la primera que es va plantar en 1923.

CURSOS CRE

A més, la nostra comissió és **l'única** que organitza cursos per a formació festiva en la modalitat despertà, és a dir, **cursos CRE**. Ja s'han realitzat diverses de la següent manera: els interessats a obtindre-lo s'inscriuen i acudeixen a la jornada formativa que es celebra en el nostre casal. Per a això, acudeix un pirotècnic encarregat d'ensenyar a tots els participants. En el penúltim celebrat es van ajuntar 80 fallers!

Us deixem algunes fotos i cartells d'aquest acte.

FESTES VÀRIES

Segurament algun de vosaltres ja es pregunta si és que en les anteriors activitats no hi ha festes, i sí, clar que n'hi ha, però diguem que no són -en teoria- el motiu principal.

En les següents fotos veurem que el primer i últim és la festa, és la raó d'organitzar tot i ajuntar-nos sense importar si el que celebrem és Sant Joan, San José o Sant Mateu. És igual, la qüestió és ser, com diuen les males llengües, fallers i *falloners*.

Què som més a la Saragossa? Traieu les vostres pròpies conclusions.

LLIBRET INFANTIL 2023

FALLA SARAGOSSA PARC-CENTRAL

SALUTACIÓ DEL PRESIDENT INFANTIL CRISTIAN BIOQUE ESCRIBÁ

Hola a tots els fallers i falleres:

És un plaer escriure enguany com a president infantil de la Falla Saragossa Parc Central, la que m'ha vist nèixer i créixer.

Us convida a tots a gaudir d'enguany juntament amb Aitana Díaz, la nostra fallera major infantil, i María Gómez, la nostra fallera major.

Només em queda desitjar-vos unes falles inoblidables i increïbles, gaudint cada acte al màxim.

Visca la Falla Saragossa Parc Central!
Visquen les Falles de 2023!

Cristian Bioque Escribá

CONEGUEM A CRISTIAN:

Edat: 13 anys

Estudis: 1r ESO

Anys en la falla: Des que vaig nàixer

Color favorit: Roig

Pel·lícula favorita: Vengadores, End Game

Llibre favorit: Soñar que no tenemos techo

Grup de música: Quevedo

Afició favorita: Futbol

Vestimenta fallera favorita: La rodina

Què significa per a tu ser el president infantil de la teua comissió?

Un somni fet realitat.

Quina imatge et ve al cap si penses en aquestes Falles 2023?

Gaudir amb els presidents infantils i falleres majors infantils de les altres comissions.

De tots els actes que estàs vivint, quin ha sigut el més especial fins ara? I sobre els quals vindran, quin esperes amb major intensitat i per què?

Les presentacions de les altres comissions.

Sens dubte, espere amb il·lusió la presentació de la nostra falla.

Què està sent el millor i pitjor d'enguany?

El millor d'enguany estan sent les amistats que estic fent.

El pitjor és quan hi ha dos presentacions el mateix dia, que primer vas a una i després vas a una altra.

Conta'ns alguna anècdota d'aquest somni que estàs complint.

Està sent un any inoblidable amb els presidents i falleres majors de la nostra comissió.

Què els diries als xiquets i xiquetes no fallers perquè s'apuntaren a la nostra comissió?

Que s'ho passarien genial i que farien moltes amistats.

SALUTACIÓ FALLERA

MAJOR INFANTIL

AITANA DÍAZ RAMOS

Família fallera:

Estic molt orgullosa de poder dirigir-me a tots vosaltres com la fallera major infantil de les Falles 2023.

Estic molt feliç de tindre quatre grans acompanyants de somni, a Maria com a la meua fallera major, José, Ricardo i Martin com a presidents.

No puc expressar la felicitat que sent de tindre com al meu president a Cristian, un gran amic desde xicotets, i ara com part d'este gran equip que formen.

Gràcies a la meua família, a la meua falla i als meus amics per tot; sin vosaltres res seria possible.

I com no, donar les gràcies a la meua comisió infantil. Espere estar representant-vos tan bé com us mereixeu.

Visca la falla Saragossa Parc Central i que visquen les Falles del 2023!

Aitana Díaz Ramos

CONEGUEM A AITANA:

Edat: 13

Estudis: 1r ESO

Anys en la falla: Des de que vaig nàixer (2009)

Color favorit: Morat

Pel·lícula favorita: Rapunzel

Llibre favorit: Alejandra

Grup de música: Quevedo

Afició favorita: Gimnàstica
rítmica

Vestimenta fallera favorita:
Vestit del segle XIX

Què significa per a tu ser la fallera major infantil de la teua comissió?

Una sort i un gran orgull.

Quina imatge et ve al cap si penses en aquestes Falles 2023?
L'ofrena.

De tots els actes que estàs vivint, quin ha sigut el més especial fins ara? I sobre els que vindran, quin esperes amb major intensitat i per què?

Fins ara la meua proclamació. Espere la meua presentació perquè tinc moltes ganes de posar-me el meu vestit i sobretot de portar la meua banda.

Què està sent el millor i pitjor d'enguany?

Les amistats que estem formant tots els xiquets.
El cansament.

Conta'ns alguna anècdota d'aquest somni que estàs complint.

Quan en el cotxe, arribant al restaurant de la proclamació, li llevarem el mòbil a Cristian per a veure si tenia novia.
També quan teniem una presentació i eixint de casa, en el cotxe, ens vam adonar que jo no portava les calces.

Què diries als xiquets i xiquetes no fallers perquè s'apuntaren a la nostra comissió?

A tots els xiquets i xiquetes que no són fallers els diria que s'animaren a apuntar-se a la falla, ja que és molt bonic i sobre tot en la setmana de Falles.

COMISSIÓ INFANTIL

La màgia d'aquesta comissió naix d'aquests grans guerrers i guerreres. Amb la seua alegria, vitalitat i amor per les falles ens fan ser millors cada dia.

Gràcies xicotets i xicotetes per ser com sou: autèntics.

Beneyto Alcantud, Roberto
Bioque Escribá, Álex
Bioque Escribá, Cristian
Catalá Blasco, Diego
Chermes Romero, Rafael
Chermes Romero, Yanira
Chuliá Andreu, Emma
Chuliá Andreu, Marc
Cintero Ramos, Lara
Cuadrado Vilanova, Luis
Díaz Ramos, Aitana
Díaz Ramos, Alejandro
Domingo Blasco, Íker
Domínguez Díaz, Manuel
Domínguez Díaz, Miguel Ángel
Fernández Casanova, Irene
Fernández Saez, Natalia
Fernández Saez, Romeo
Fosati Andreu, Arabia
Gala Ramos, Víctor
Gallego Lucas, Daniela
Gallego Mora, Ángel
Gallego Mora, María
García Benahmed, Hugo
Gómez Casanova, Unai
Gutiérrez Salt, Mateo
Izquierdo Medina, Marina
Lázaro Ramos, Mario
Leiva Hernández, Ainara
López Aguilar, Ricardo
López Aguilar, Lydia

López Gimenez, Nayara
Mateu Alonso, Yanira
Mora Sánchez, Triana
Moreno López, Laia
Moreno Rincón, Leo
Navarro Lino, África
Pastor Giménez, Sara
Pérez Arias, Lucas
Pérez Arias, Nico
Piles Martínez, Ferrán
Riera Martínez, Nayara
Sánchez Martínez, Leo
Sánchez Nieva, Manuel
Serrano Cintero, Mía
Serrano Sánchez, Francisco José
Tarancón Cintero, Celia
Vargas Lorente, Julen
Vergara Cuadrado, Abril
Vilata Serrano, Xavi

RECOMPENSES

Argent

Celia Tarancón Cintero
Julen Vargas Lorente

Or

Íker Domingo Blasco
Ángel Gallego Mora

SALUTACIÓ

OLAYA LAORDEN PEREA.

CORT D'HONOR DE LA FALLERA MAJOR DE TORRENT, 2023

Fallers i falleres de la meua estimada comissió:

Enguany em dirigisc a vosaltres com a component de la Cort d'honor de la Fallera Major de Torrent de l'any 2023. Un honor i un orgull, però també un nou somni que em torna a brindar la nostra benvolguda Festa.

Està sent un any meravellós, replet de noves vivències, amistats i aprenentatge. Un any que estic gaudint al màxim al costat de la meua família, amics i també al costat de la meua comissió, la qual no ha deixat de donar-me suport. I encara que no estiga com m'agradaria, sempre us porte en el meu cor.

Cor que hui es sent immensament feliç en recordar l'any viscut al costat de Martín, Itziar i Víctor. Gràcies i mil vegades més, gràcies per haver-me acompanyat en aquest viatge tan especial. Mai l'oblidaré. Vos vull.

Martín, Ricardo, Jose, Cristian, Aitana y María, disfruteu al màxim d'este any, de cada acte i de cada minut perquè el temps passa volant. Guardeu en la vostra memòria tots els moments viscuts i conserveu l'amistat que entre vosaltres s'ha anat formant.

Família, amics i fallers, us desitge unes grans Falles 2023.

Visca la Falla Saragossa Parc Central!

Olaya Laorden Perea

COMIAT ALS REPRESENTANTS DE LES FALLES 2022

Víctor i Itziar, GRÀCIES I MIL GRÀCIES per haver sigut els nostres representants infantils en un any difícil, ple d'incertesa i inseguretats.

Olaya i Martín, per a vosaltres també hi ha MILERS DE GRÀCIES en majúscules per la vostra valentia, ganes i saber estar malgrat les adversitats.

Vau formar un equip meravellós i junts va demostrar ser grans fallers, dels de treballar i al mateix temps gaudir. En qualsevol acte es notaven les vostres ganes per absorbir fins a l'últim segon; per viure al màxim tot. Vau compartir amb la comissió les vostres alegries i també les vostres llàgrimes; ens va fer ser part del vostre somni.

La comissió mai us oblidarà: Víctor, Itziar, Olaya i Martín.

Des de ja, els vostres noms quedaran gravats en la història de la La Falla Saragossa Parc-Central, la vostra comissió.

FALLA INFANTIL 2023:

UN DINO SUPERDUR

Artista faller: fran Martos

Crítica: Fran Martos

ESCENA CENTRAL

Ens trobem amb el dinosaure,
la mascota de la família,
que alhora que juga amb els xiquets
exerceix de cangur.

ESCENA 1

El guerrer, al pur estil del Cid Campeador,
imagina ser el més valent
i així intentar conquerir
la seua preuada princesa.

ESCENA 2

Un guerrer gran i fort,
llança en mà,
només fa que lluitar
perquè els impostos i la inflació no l'afecten,
ara que li han obligat a fer-se autònom
i ja no és funcionari.

ESCENA 3

El gos de la família,
disfressat d'elefant,
porta a coll a l'indi,
el qual és el més xicotet de tots
i ningú vol jugar amb ell.

ESCENA 4

Ens trobem amb un bebé en bolquer,
que necessita que li ho canvien,
però no troba a qui,
ja que el dinosaure no sap
i pot fer-li mal amb les seues arpes.

ESCENA 5

L'altre gos de la família
ha trobat una forma de fugir
de tanta bogeria amb aquests xiquets
i ha decidit pujar-se damunt del dinosaure
perquè els xiquets no li facen res.

ESCENA 6

El xiquet més revoltós de tots
no ha volgut disfressar-se
i només fa que fer-li burla als altres
traient-los la llengua.

ESCENA 7

Al xiquet disfressat de mecànic
li encanten els cotxes
i com el seu pare es dedica a la mecànica
s'ha disfressat dient que és com papà.

ESCENA 8

Aquest xiquet és el més tímid de tots
i s'amaga de genolls
perquè ningú el veja
i li puga dir que es disfresse,
ja que li fa molta vergonya.

EL MÓN DELS DINOSAURES

Ell es diu Dinus i serà el teu guia en aquest llibret.

Va nèixer fa un temps al nostre planeta i es conserva perfectament gràcies als científics i a la seua increïble genètica.

Dinus està ple de vitalitat i energia; és tan especial que sap parlar i per això t'ajudarà al fet que aprengues moltes coses relacionades amb el seu món (vocabulari i història) mentre jugues.

Ha preparat moltes activitats per a tu, així que agafa un bolígraf i prepara't per a jugar i aprendre, t'animes?

CONeixEMENTS PREVIS

A Dinus li agradaria saber què saps del seu món i per això ha preparat unes preguntes prèvies. Les respostes les trobaràs al final.

1. Què significa la paraula “dinosaur”?

.....

.....

2. Als rèptils voladors i animals marins se’ls considera dinosaures?

.....

.....

3. Què és la pangea?

.....

.....

4. Quin tipus de dinosaures menjaven insectes, serps, mamífers...?

.....

.....

5.Quin tipus de dinosaures menjaven plantes?

.....

.....

6. Quines eren les armes més poderoses que tenien els dinosaures per a caçar i defensar-se?

.....

.....

7. Els dinosaures naixien en ous?

.....

.....

8. Per què van desaparéixer?

.....

.....

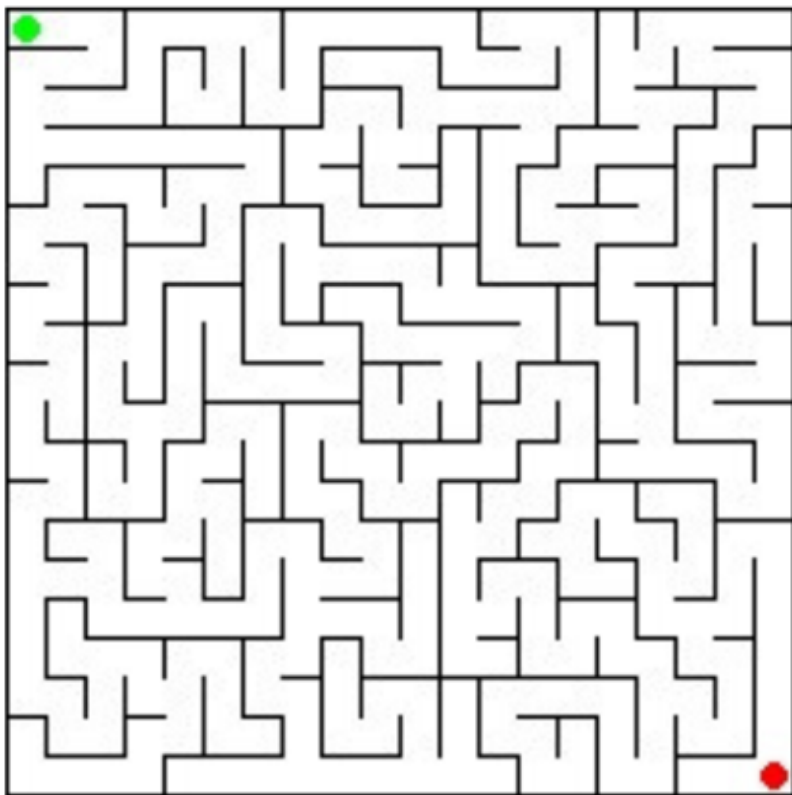
9. Gràcies a què sabem com eren els dinosaures?

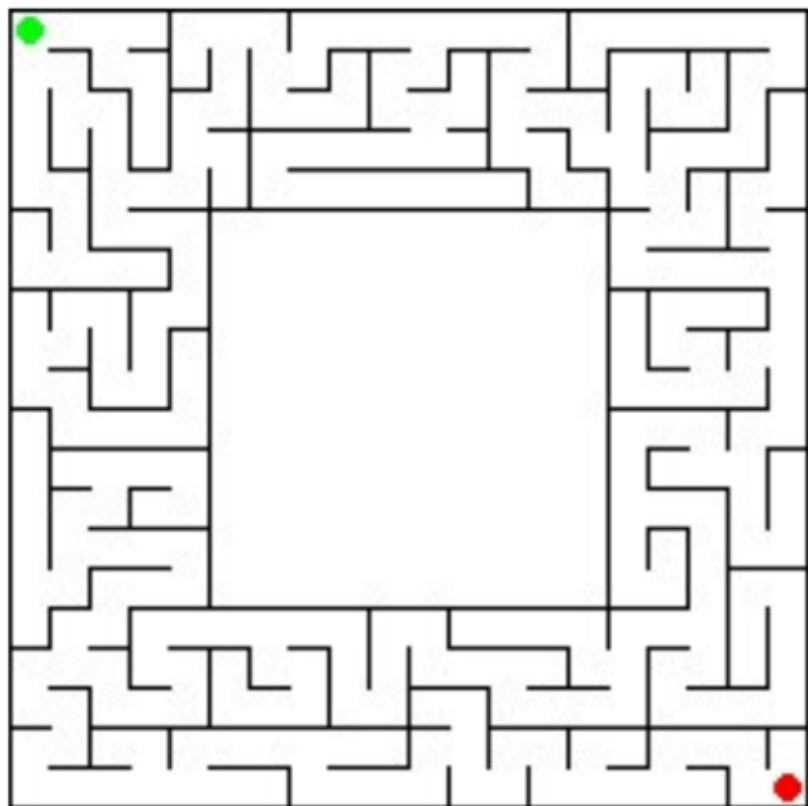
.....

.....

EL LABERINT

En esta activitat hauràs d'ajudar als dinosaures a eixir del laberint per a ajuntar-se amb les seues altres amics.

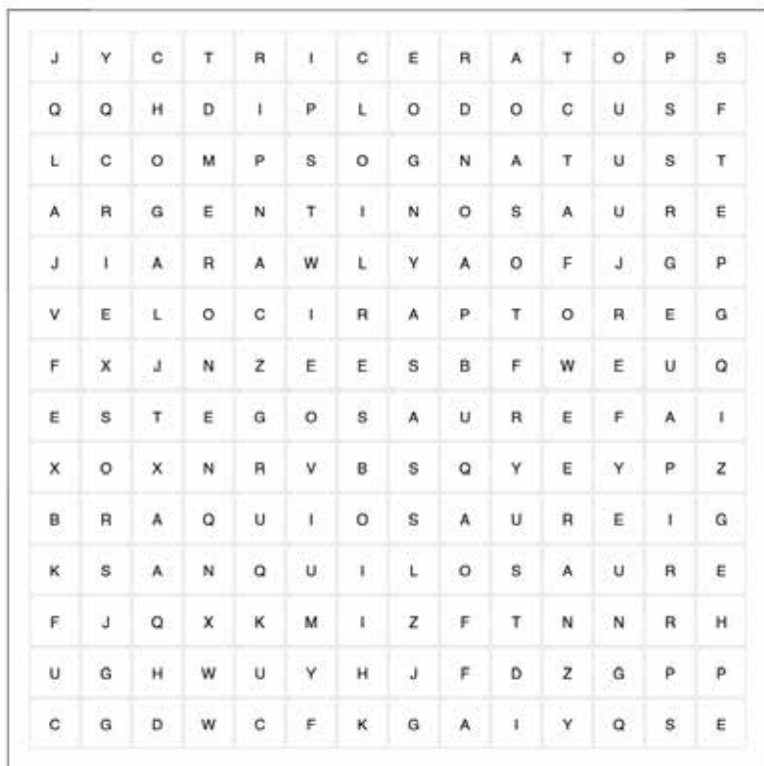

SOPA DE LLETRES

En esta activitat Dinus ha fet una gran sopa de lletres amb moltes paraules que estan relacionades amb els dinosaures, podràs trobar-les totes? Fixa't en què pot haver-hi paraules en vertical i horitzontal.

ELS DINOSAURES

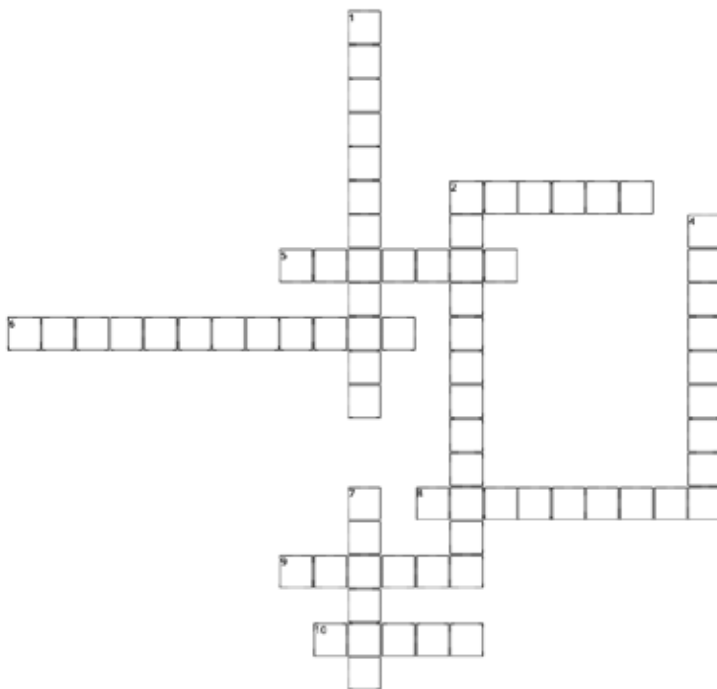
educinsa.com

anquilosaure	argentinosaure
braquiosaure	compsognatus
diplodocus	estegosaure
triceratops	velociraptor

MOTS ENCREUATS

Dinus té més activitats per a tu. Aquesta vegada ha dissenyat uns mots encreuats molt bons, però no tan fàcil. Potser és millor que t'ajude la teua família o amics majors. Segur que tots aprendreu molt. Anem?

ELS DINOSAURES

Horizontales

2. NOM DE TOTS ELS CONTINENTS JUNTS
5. PODEM CONÈIXER L'ASPECTE DELS DINOSAURES GRÀCIES A ELLS
6. ERA EL MÉS PETIT TROBAT FINS AL MOMENT
8. NOMÉS S'ALIMENTAVEN DE PLANTES
9. PART DEL DINOSAURE ESTEGOSAURE
10. LES ARMES MÉS PODERIOSES DELS CARNÍVORS

Verticales

1. ERAN TANT GRAN COM 12 ELEFANTS
2. ELS CIENTÍFICS QUE ESTUDIEN ELS FÒSSILS
4. MENJAVEN INSECTES, SERPS, PETITS MAMÍFERS I DINOSAURES HERBÍVORS
7. PART DELS TRICERATOPS

RESPOSTES

CONEIXEMENTS PREVIS

1. Què significa la paraula “dinosaur”?

Llangardaix terrible.

2. Als rèptils voladors i animals marins se’ls considera dinosaures?

No.

3. Què és la pangea?

És el nom de tots els continents quan estaven junts i formaven un.

4. Quin tipus de dinosaures menjaven insectes, serps, mamífers...?

Els carnívors.

5. Quin tipus de dinosaures menjaven plantes?

Els herbívors.

6. Quines eren les armes més poderoses que tenien els dinosaures per a caçar i defensar-se?

Les dents i les urpes.

7. Els dinosaures naixien en ous?

Sí.

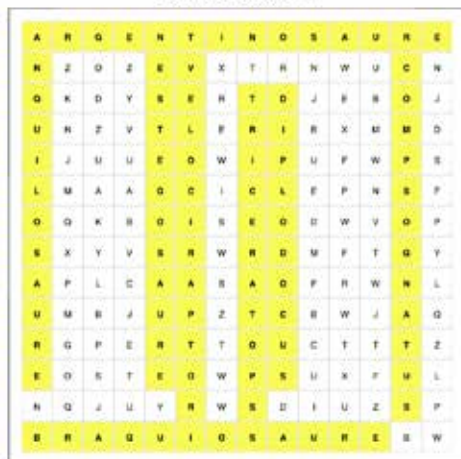
8. Per què van desaparèixer?

La teoria més segura es que un gran meteorit va xocar contra la terra.

9. Gràcies a què sabem com eren els dinosaures?

Als fòssils.

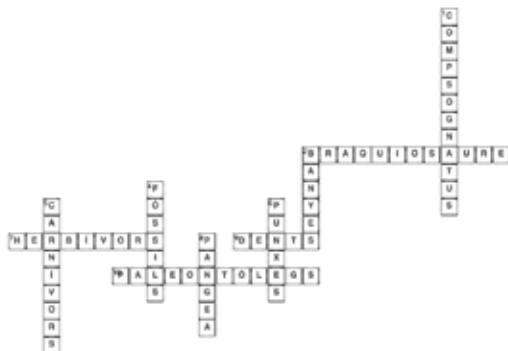
ELS DINOSAURES

edutopia.com

arctosaurus argentinosaure
 brachiosaurus ceratopsid
 diplodocus iguanodon
 stegosaurus tyrannosaurus

ELS DINOSAURES

Horizontals

- ERAN TANT GRAN COM 12 ELEFANTS
- NOMES SAUIMENTAVIN DE PLANTES
- LES ARMES MES PODEROSOS DELS CARNIVORS
- ELS DINOTICS QUE ESTUDEN ELS FOSSILS

Verticales

- ERA EL MES PETIT TROBAT FINS AL MOMENT
- PART DELS TRICERATOPS
- PODEM CONÈIXER L'ASPECTE DELS DINOSAURES GRÀCIES A ELLS
- MENAVEN INSECTES, SERPS, PETITS MAMÍFERS I DINOSAURES HERBÍVORS
- PART DEL DINOSAURE ESTEGOSAURE
- NOM DE TOTS ELS CONTINENTS JUNTS

DIBUIXA

Què tan bé dibuixes? Dinus és un artista en molts aspectes, però no en la pintura. Ajuda'l a fer dos quadres amb el tema que et demana.

1. Un dinosaure herbívor menjant.

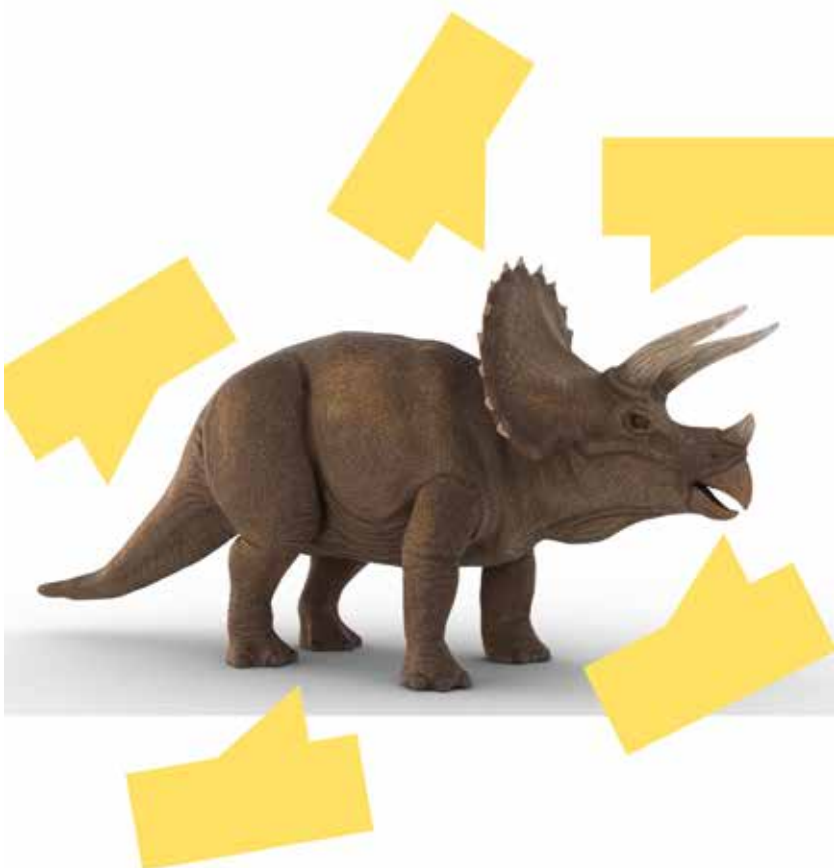

2. El paisatge més típic d'un dinosaure.

MÉS VOCABULARI

Sabries completar els entrepans amb la paraula de la part del cos assenyalada?

L'OCI EN LA COMISSIÓ INFANTIL

Els fallers i falleres infantils, present i futur de la festa, tampoc es perden cap acte que supose estar tots junts; conèixer a altres xicotets i xicotetes de comissions amigues; passar el temps gaudint, rient y aprenent.

Són l'enveja dels majors perquè ells, sense saber-ho, **fan falla** sense els problemes que en moltes ocasions els adults ens posem a nosaltres mateixos. S'obliden de les seues diferències, de la competència entre ells i de si és més o menys tradicional; simplement es deixen portar.

A continuació, us deixem les fotografies que mostren que la nostra falla va creixent i tot gràcies a ells. Seguiu així, xiquets i xiquetes: donant exemple.

RECORD FALLES 2022

UN NOU CICLE: FALLES 2023

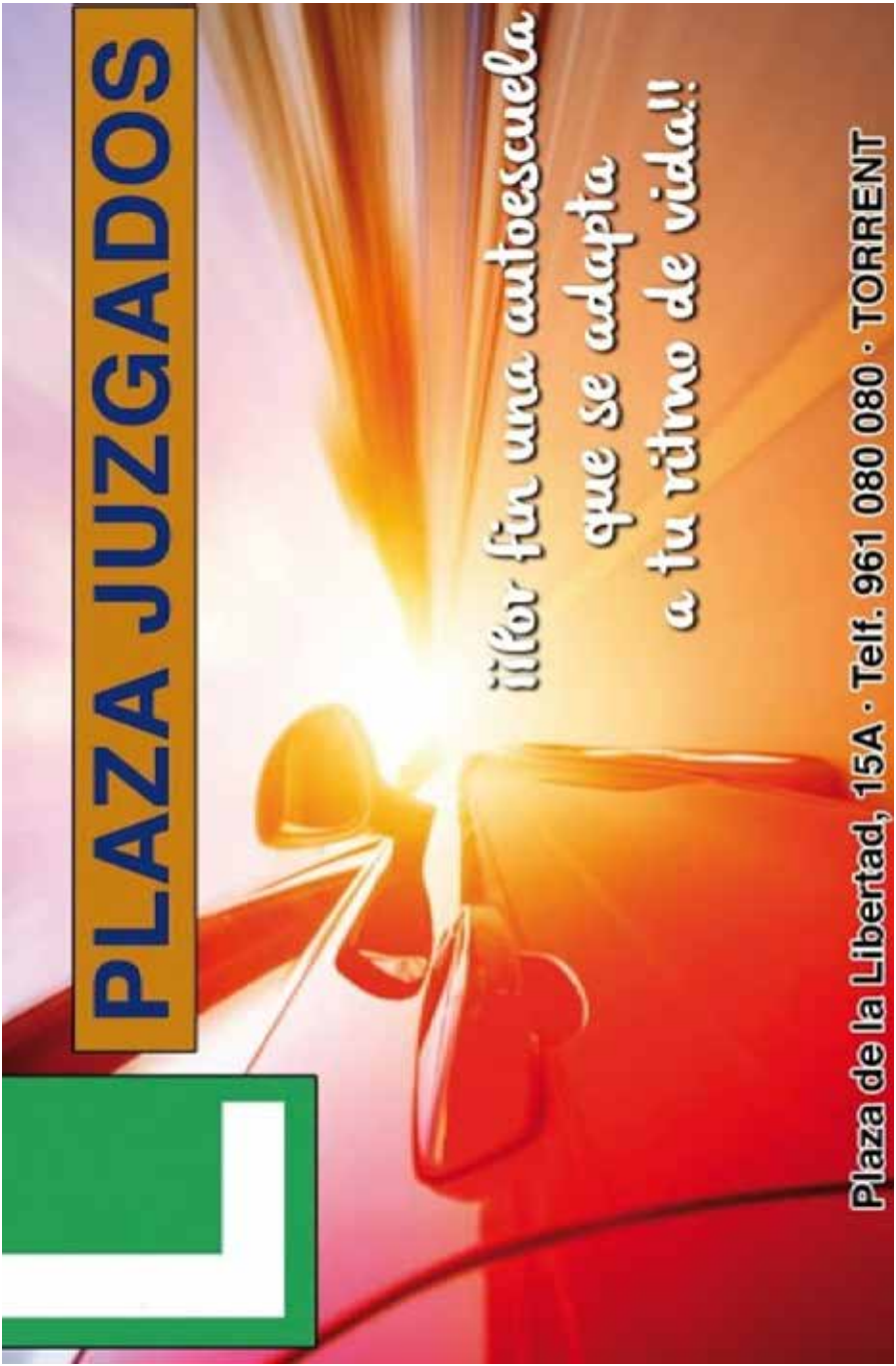

PLAZA JUZGADOS

*¡¡for fin una autoescuela
que se adapta
a tu ritmo de vida!!*

Plaza de la Libertad, 15A · Telf. 961 080 080 · TORRENT

**Especialistes en disseny i
impressió de llibrets de falla.
Crida'ns!**

info@samarucsg.es

Tel: 657 44 88 64

www.samarucsg.es

GALLEGO E HIJOS XXI, S.L.U.

CIF: B-97310114

C/ 6 de Diciembre, 9 - 5

46900 TORRENT (Valencia)

Tel: 679 419 771

Tapas y Pintxos

con encanto

Ven a degustar nuestros Pinchos XXL

con la bebida que prefieras: nuestros
vinos blancos, tinto valenciano,
cerveza de barril, refrescos y/o zumos

- Jamón, queso y tomate
- Hamburguesa casera, roquefort, lechuga y tomate
- Pechuga, patatas y pimiento
- Lomo, bacon, queso, lechuga, tomate y mayonesa (chivito)
- Anchoa, tomate y queso mozzarella

1€ por cada suplemento añadido

Por sólo
6,50€

RESERVAS:

C/ PADRE MÉNDEZ, 126 BAJO. TORRENT (VALENCIA)

653 994 759 - 657 342 007

HORARIO: LUNES DE 8 A 10 H. MIÉRCOLES Y JUEVES DE 8 A 10 H. VIERNES DE 8 A 24 H.
SÁBADOS Y DOMINGOS DE 9 A 24 H. MARTES CERRADO (EXCEPTO FESTIVOS Y VÍSPERAS)

960 61 43 29

FABRICA DE ENVASES DE CARTON

Ferubal, S.A.®

CAJAS Y ACCESORIOS DE CARTÓN ONDULADO
CAJAS TROQUELADAS - CAJAS TELESCÓPICAS
CAJAS PLEGABLES Y BANDEJAS

96 155 03 83

Fax: 96 155 07 12

46900 TORRENT - Ctra. Masía del Juez, 75

www.ferubal.com

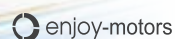

con enjoy tu casa
conectada estes
donde estes

info@enjoy-motors.com | www.enjoy-motors.com

Puerta de Hierro

ALDIESPOR T

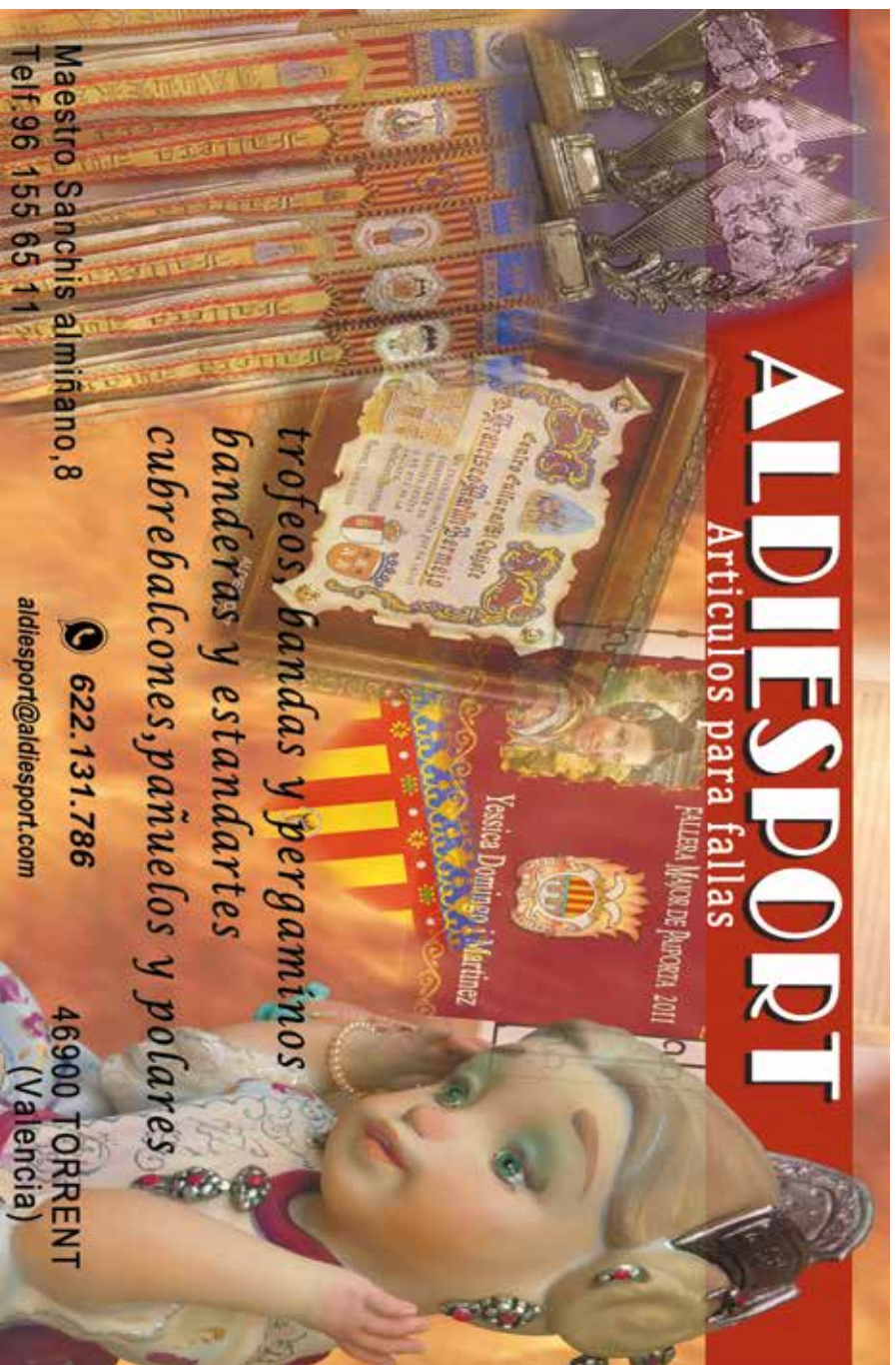
Artículos para fallas

*trofeos, bandas y pergaminos
banderas y estandartes
cubrebalcones, pañuelos y polares*

Maestro Sanchis almiñano, 8
Telf. 96 155 65 11

 622.131.786
aldiesport@aldiesport.com

46900 TORRENT
(Valencia)

PASCUAL CHULIÁ LIZONDO

FISIOTERAPEUTA

N. col. 6348 Telf. 696857142

CENTRO DE REPROGRAFIA

2002 copias

COPIAS DESDE:

- USB
- PAPEL
- E-MAIL

ENVÍA TUS DOCUMENTOS ANTES DE ENTRAR

2002copias@hotmail.es

2002 REPROGRAFIA copias

B/N y Color
Todos los tamaños
Pósters y carteles
Tarjetas, flyers, ...
Encuadernaciones
Plastificaciones
Escaneado documentos
(GUARDADO EN USB, NO POR MAIL)

**SERVICIOS REPROGRÁFICOS
EMPRESAS, ASOCIACIONES
Y ESTUDIANTES**

HORARIO COMERCIAL:
LUNES A VIERNES
de 10 A 13'30 h
de 17 A 20 h

Síguenos en

Tel. 96 158 00 53

Carnicería

Bonillo y Reme

ESPECIALIDAD EN
HAMBURGUESAS Y EMBUTIDOS

Arcipreste Vicente Mengod, 31

46900 Torrent

961 567 240 - 660 927 141 - 699 308 555

EXPERCASA®

Franchising Network

Valoraciones Gratuitas
Extensa promoción inmobiliaria
Amplia cartera de clientes

Fotografía profesional
Tour virtual 360°
Revista mensual

Préstamos hipotecarios
Certificados energéticos
Tramitación de herencias

EXPERCASA TORRENT

C/ San Valeriano, 1
46900 Torrent

C/ Padre Méndez, 93
46900 Torrent

Tel. 96 156 46 07

www.expercasa.com

CASA CONCHIN

**Comidas
Caseras**

**Pollos
Asados**

Direcciones :

CASA CONCHIN I → Pedidos

C/ CONSTITUCIÓN, 15 BAJO
46900 - Torrent

637 595 273

CASA CONCHIN III → Pedidos

C/ ALBOCASSER, 14 BAJO
46900 - Torrent

**960 716 576
691 398 732**

Grupo

VALMI

almacén 650 499 433

tienda 650 448 893

administracion@grupovalmi.com

Camí Reial esquina

C/ Alicante nº 2

Torrent (València)

ESTUCOS
FACHADAS
IMPERMEABILIZANTES
PINTURA MURAL
DECORACIÓN

MARSAL
DECORACIONES

SALVADOR SÁNCHEZ ROMERO
DIRECTOR

C/ FERNANDO EL CATÓLICO, 4
C.P. 46960 · ALDAIA (VALENCIA) ESPAÑA
MÓV. 647 603 060 · FAX. 96 150 04 58

INFO@DECOMARSAL.COM

WWW.DECOMARSAL.COM

Estanis Guillem

egaajc@gmail.com

Movil: 662 106 176

C/ Mariano Benlliure, 12
Massanassa (Valencia)

Reformas integrales

Casa Marcelo

Desayunos
Almuerzos
Comidas
Cenas

C/ La Plana, 3
Torrent (Valencia)
Tel. 96 129 50 78

Espectáculos *Sergio* *evilla*

www.espectaculossergiosevilla.com

PIROTÉCNICO

Santiago Grau Escribá

C/ Major, nº13

46194 Real de Montroy

Tel.: 962 556 263

Móv.: 610 215 426

Francisco Martos
Artista Fallero

Tel.: 665 09 05 12

.: fran_martos_artesania_fallera

.: Fran Martos Artista Fallero

LA FOIETA

FORN I PASTISSERIA DES DE 1964

iscema

LA TASQUERIA

tapañhi
tapas&copas

art floral

adrimar

www.adrimarfloristeria.com

HORNO · BOLLERIA

**Hnos.
RAMIREZ**

Especialidad en:
**PAN DE PUEBLO
Y PASTAS CASERAS**

Se recogen encargos

C/. Jesús, 1

C/. Tirant lo Blanc, 34

**Tel. 156 17 87
46900 TORRENT
(Valencia)**

balcó
DEL VEDAT

SAHUQUILLO

Tlf: 96 155 04 70 - Móv: 645 473 160
suministrosahuquillo@gmail.com

Arte Vid
Selección
PRODUCTOS DE CALIDAD

Pulpo

Colaboramos con ustedes Telefono
964225050 y enviaremos un gestor.

CONTIGO

Sí. Somos la banca cooperativa
que siempre está a tu lado
para crecer juntos.

Esta es nuestra fórmula
de siempre para trabajar
por el futuro.

**caixa rural
torrent**

Bar Victoria

**Calle Padre Méndez 116 B
46900 Torrent (Valencia)**

La nostra Comissió ha sigut beneficiària de la subvenció atorgada per la Diputació Provincial de València a les Falles 2023

LECIONARIOS

FARMACIA 24 HORAS EN TORRENT

**24
HORAS**

**365 días
al año**

A partir del
1 de enero

LLUECA

FARMACIA ORTOPIEDIA LLUECA
96 156 25 40 // 617 526 584
C/Padre Méndez 116, Torrent 46900

